

JAK SE ZPOVÍDAT

JAK SE ZPOVÍDAT?

Cesta do pekla.

Sv. Terezie jednou viděla peklo a v něm veliké množství křesťanů, kteří tam přišli pro nehodné a neplatné zpovědi. Pohled ten ji tak polekal, že zapřísahala všechny kazatele a zpovědníky, aby co nejčastěji poučovali věřící o tom, čeho je třeba k dobré svaté zpovědi.

Jindy tato svatá znalkyně duší řekla: "Zlý duch žádným jiným prostředkem nezískává tolik křesťanů jako tím, že svádí k neplatné zpovědi." Není divu! Takoví křesťané si namlouvají, že je všechno v nejlepším pořádku, žijí povrchně a lehkovážně, jako by byli nevinnými anděly - až se jednou probudí na věčnosti. Náležíš-li, milý čtenáři, k těmto ubohým oklamáným, přečti si pozorně tyto řádky. Jsou napsány, aby pomohly tvé duši k pravému a trvalému štěstí.

I. SUŇ SEBE!

"Kdybychom soudili sami sebe, nemusel by nás jednou soudit Bůh."

To není maličkost.

Představ si advokáta, který má vést spor, v němž se jedná o miliony. Jak si dává na všem záležet! Jak pečlivě všechno zkoumá, jak pilně se připravuje, aby spor vyhrál!

Jdeš-li ke svaté zpovědi, jde tu o více než o několik milionů, běží o věčnost, o život věčně šťastný nebo věčně nešťastný, o nebe nebo peklo. Nic na světě není tak důležité jako dobrá svatá zpověď. Zachráníš-li svou duši, zachráníš všechno - i kdyby celý svět zahynul.

Proto se taž, než jdeš k sv. zpovědi: "Co teď chci činit?" A odpověz si: "Chci spasit svou duši, chci se jako marnotratný syn vrátit ke svému Otci, chci hledat pokoj pro svou duši, chci se stát lepším a šťastnějším člověkem!"

Poznej sám sebe.

Tak bylo napsáno na Apollonově chrámě v Delfách. Démonax byv otázan, kdy začal býti moudrým, odpověděl: "Když jsem začal poznávat sebe." (Umět poznávat sebe není každému dáno.) - "Kdybys znal i výšky nebes, šířky země a hlubokosti moře, neznáš-li sebe, podobáš se člověku, jenž staví bez pevného základu." (Sv. Bernard) - Kdo nezná sebe, jest jako loď, jež je bez řidiče, s roztrhanými plachtami, na moři zmítaná bouří, a nikdo neví, kam zajede a kde se roztříští. "Poznání sebe, jest mezi

všemi vědami nejkrásnější a největší: jest základ moudrosti." (Klement Alexandrijský)

Těžký úkol.

Thales, řecký mudrc, byv otázan, co je nejtěžší, odpověděl: "Poznání sebe." Protože člověk sebe nikdy nepozoruje nestranně. Jak vděční bychom tedy měli být těm, kteří nás upozorňují na naše chyby!

Není to hrozná lehkovážnost, když někdo bez přípravy jde ke zpovědi a spoléhá, že se ho kněz bude vyptávat? A když se ho kněz táže, odpovídá bez rozvahy. Není v nebezpečí neplatné zpovědi? Jak může bez uvažování vědět, kterých hříchů se dopustil a kolikrát? - Kdyby se obchodník tázal svého pokladníka, zdali měl dnes zisk nebo ztrátu, mohl by pokladník okamžitě odpovědět bez přemýšlení? A co, kdyby měl klást počet za půl roku neb za celý rok! A ty by ses opovážil bez přemýšlení klást počet ze stavu své duše?

Souboj v duši.

Nietsche dobře pozoroval, co se odehrává v duši, když člověk přemýšlí o svých hříších. Líčí to asi takto. Paměť mi praví: "Toto jsi spáchal!" Pýcha má však odpovídá: "Není možno, že by ses dopustil něčeho tak hanebného." A stojí tvrdošíjně na svém až se paměť poddá.

Nechceme-li takto klamat sami sebe, musíme přemáhat svou pýchu a sebelásku.

Denní zpověď

Co to? Snad nemám... Tak se tážeš udiveně. - Nelekej se. Nežádám od tebe, aby ses opravdu denně zpovídal jako sv. Karel Boromejský neb sv. Leonard z Porta Mauricia, ale co chci od tebe? - Abys každého večera pytoval svědomí.

Již Pythagoras radil svým žákům, aby každodenně přemýšleli, co činili a jak to činili.

Cicero praví o sobě: "Po způsobu Pythagorově přemýšlím každého večera, co jsem za celý den mluvil a konal."

Seneka praví o jistém Sextiovi, že na sklonku každého dne, když se ubíral k odpočinku, takto se sám sebe tážal: "Které rány duše jsem dnes vyléčil? Kterému hříchu jsem odporoval? V čem jsem se dnes polepšil?" A o sobě dokládá Seneka: "I já mám ve zvyku každodenně sebe soudit. Když denní světlo zmizelo, zkoumám celý minulý den a přehlížím všechny své řeči a skutky, netajím před sebou nic, neopomím nic." Už tedy pohanští filosofové poznali, jak velikou cenu a důležitost má poznávání sebe.

U sv. Ignáce z Loyoly byla po jeho smrti nalezena knížečka, v níž světec denně zapisoval nejneopatrnější své chybičky a nedokonalosti.

"Vše v pořádku."

Kdo stojí o půlnoci na některé z velkých lodí, které brázdí oceán, uslyší najednou znít táhlý hlas jako z nebe: "Vše v pořádku!" Je to námořník v nejhořejším stožárním koši, jenž všude ještě jednou dohlédl. Cestujícím, kteří se ubírají na lože, zní to konejšivě jako požehnání shůry. Než se kapitán odebere na lůžko, zkouší podle map a kompasu ještě jednou zcela přesně, kde se teď loď nachází a zda se neodchýlila od vytčeného směru. Čím je kapitán a námořník pro loď, tím je svědomí a rozum pro člověka. Jimi bychom měli každý večer před spaním přesně zkoušet, zda jsme v nitru

také nezbloudili z pravé cesty, kterou nám vnitřní hlas předpisuje, a zda je u nás "vše v pořádku".(Fr. V. Foerster)

Zpytujeme-li denně svědomí, ulehčujeme si tím práci se sv. zpovědí.

Temnota hříchu na Boží světlo.

Hřích zatemňuje duši. Čím více hříchů kdo má, tím méně je poznává. Kdo již léta nebyl u zpovědi, nemá vůbec hříchů, "nikoho nezabil, nikomu nic neukradl". A svatí, kteří žili "ve světle Božím", viděli vždycky na sobě mnoho chyb a nedokonalostí.

Světlo Boží dává Duch sv. Prosme tedy z hloubi svého srdce Duchu svatého: "Přiď, Duchu svatý, dárce světla, osviť mou duši. Pomoz mi, abych poznal své hříchy, pohni mé srdce, abych jich opravdu litoval, posilni mou vůli, abych se z nich upřímně vyzpovídal a polepšil!"

Zrcadlo.

Když chceš poznati, zdali jsi umazán ve tváři, podíváš se do zrcadla. Tak máš také, nemůžeš-li dobře poznati své hříchy, použití zrcadla zpovědního. Dobrý návod k zpytování svědomí nalezneš v misionářské knížce "Bůh a duše".

Nejobširněji pojednává o zpovědi knížka "Zpověď katolického křesťana". (Vydali Salvatoriáni ve Valaš. Meziříčí.)

Ne sice pro zpytování svědomí, ale jako pomůcka k poznání, co je hřích a co není hřích, doporučuji ti dílko P. Storka "Z duchovního života".

Proč?

Při zpytování svědomí nezapomeň na nejdůležitější otázku: Proč jsem tak jednal? Když jsi nemocen a máš horečku, je tvá první otázka: "Čím jsem zavinil svou nemoc? Zachladil jsem se? Ne, myslím, že ne. - Pokazil jsem si žaludek? A čím? - Ano, tam to vězí! - A zkušenost tato bude mi výstrahou, abych se příště varoval pokrmu, který mi uškodil." Výborně, příteli! Právě tak musíš jednati, když tvá duše, jež je mnohem jemnější než tělo, ochuravěla hříchem. - Proč jsem lhal? Proč jsem mluvil o chybách bližního? Z pýchy? Ze závisti? atd.

V kteréš knížece jsem četl: "Učeň, který tři roky se učí u mistra a nakonec je ještě tak nešikovný jako na počátku, je buď úplně neschopný nebo velmi lenivý." Co však říci o křesťanu, který deset, dvacet let chodí do školy Kristovy, a vůbec nepokračuje? Který dostává tolik milostí, a za deset, dvacet let jest ještě tak nedbalý, chamtivý, nelaskavý, hněvivý, lenivý jako na počátku? - Pravda, takový křesťan je slepý, a to slepý v záležitosti nejdůležitější! Ale proč je slepý? Protože se nikdy nestaral o to, proč chybje.

"Cedíte komára, velblouda však polykáte."

Běda vám, pokrytci, neboť čistíte pohár a mísu na povrchu, uvnitř však jsou plny loupeže a nečistoty. Farizeji slepý, vyčist' prve vnitřek poháru a mísy, aby byl čist i povrch jejich. Běda vám, pokrytci, neboť podobáte se hrobům obíleným, které zevně jeví se lidem úhlednými, uvnitř však jsou plny kostí umrlčích a všeliké nečistoty. Tak i vy zevně zdáte se lidem spravedlivými, uvnitř však jste plni pokrytectví a nepravosti." Mt. 23, 24-28.

Netýkají se tato slova také nás? Jak chytře omlouváme své chyby! Někdo hřeší nečistými řečmi, on však říká, že "to byly jen nevinné žerty". Páchá neřesti, ale: "Já za

to nemohu." Žije v nepřátelství, ale vymlouvá se: "On mě urazil." Škodí bližnímu na cti - ale "vše jest pravda." Šidí a podvádí - ale "to jsou jen maličkosti". Zanedbává mši svatou - neboť "nesnese kostelního ovzduší". Že při tanci vydržel v dýmu a kouří po celou noc, na to již zapomněl.

Ano, když jiní páchají tytéž hříchy, poznáváme hned, jak špatné úmysly mají, jak velké a neomluvitelné jsou jejich hříchy. Ó, jak pravdivě mluvil Kristus Pán: "Proč pak vidíš třísku v oku bratra svého, a trámu v svém oku nepozoruješ?" Mt. 7, 3.

II. LÍTOST

Sv. Terezie tvrdí, že více zpovědí je neplatných pro nedostatek lítosti než pro zatajené smrtelné hříchy. A světice tato znala lidskou duši lépe než mnozí jiní.

Lítost je nejdůležitější část svátosti pokání. Nelituješ-li hříchů, můžeš se stokrát zpovídati, neobdržíš odpuštění. Miliony hříchů byly již odpuštěny, ale ani jediný nebyl odpuštěn bez lítosti. Bůh je svatý, a proto žádá lítost.

Jak pošetile jednájí věřící, kteří s velikou pílí zpytují svědomí, ale potom se domnívají, že už jsou takřka hotovi. Pomodlí se povrchně z modlitebních knížek nějakou modlitbu a potom čekají netrpělivě, až na ně dojde. To je největší bolest zpovědníků, že mnozí křesťané přistupují k zpovědnici bez pravé lítosti.

Lítost je bolest a ošklivost duše nad spáchanými hříchy. Bolest duše nemusí být bolest tělesná a nemusí při tom téci slzy. Hříchem se odvrací člověk od Boha, lítostí se vrací zase k Bohu.

Lítost musí být vnitřní. Nestačí, když bezmyšlenkovitě něco čteme z knížek. V srdci musíme mít odpor proti hříchu. "Roztrhněte srdce svá a ne roucha svá!" Napomíná prorok Joel. 2, 13. Pravá lítost je ve vůli.

Lítost musí být obecná, t. j. musíme litovati všech hříchů, aspoň všech hříchů smrtelných. Sv. Šebestián slíbil místodržiteli v Římě, že ho uzdraví, když zničí všechny modly. Místodržitel tak učinil - podržel si však malou, zlatou modlu, kterou velice miloval, a proto nemohl být uzdraven. Tak to též dělají někteří hříšníci. Litují svých hříchů, avšak vyjímají z lítosti jeden hřích, k němuž mají největší náklonnost, proto jim nemůže být odpuštěn žádný hřích.

Lítost musí být nadpřirozená. Lituje-li někdo hříchů, protože za ně přišel do žaláře, do hanby, nebo protože si hříchem uhnal nějakou nemoc - je to lítost přirozená, která před Bohem nemá ceny. Neboť při tom člověk nemyslí na Boha, nýbrž jen na sebe: lituje z pohnutek čistě pozemských.

Konečně musí být lítost nade všechno, tzn. musíme uznávat těžký hřích za větší zlo než jakoukoliv škodu časnou, a proto musíme být odhodláni raději vše vytrpět, nežli dobrovolně spáchat těžký hřích.

Myslí-li však člověk na trest Boží, že zasloužil hříchem pekla nebo ztratil nebe, jest jeho lítost nadpřirozená a očišťuje ho od hříchu, když se z nich vyzpovídá.

Taková lítost je sice nadpřirozená, ale nedokonalá. Nedokonalá proto, že člověk lituje hříchu více z ohledu na sebe než z ohledu na Boha. Nemyslí-li člověk na tresty Boží, nýbrž lituje hříchů proto, že jimi dobrého, lásky nejhodnějšího Boha urazil, je taková lítost dokonalá. Lítost dokonalá je

zlatý klíč k nebi.

Sněm tridentský učí: "Dokonalá lítost smiřuje s Bohem i před zpovědí." (ses. 14, c. 4). Kdo tedy z lásky k Bohu lituje svých hříchů a má upřímnou vůli z nich se vyzpovídati, až bude k tomu příležitost, očistil tím svou duši, i když nemohl k svaté zpovědi.

Cvičme se proto častěji ve vzbuzování dokonalé lítosti. Neboť stěží podaří se v hodině smrti dokonalou lítost tomu, kdo ji ve svém životě častěji nevzbuzoval.

Učený a zbožný kardinál Franzelin řekl: "Kdybych byl kazatelem, putoval bych světem a kázal bych o dokonalé lítosti."

Umírající odpadlík

K P. Abelovi přišla jednoho dne vdova po socialistickém vůdci s matkou. "Důstojnosti, je můj muž skutečně zatracen? Je pravda, víry neměl, ba - ještě více. Každý kříž mi vzal, polámal a pošlapal. V neděli jsem do kostela nesměla, jen ve všední dny, když muž byl v práci. Jak klel a Bohu se rouhal, o tom nechci ani mluvit. I v poslední nemoci proklínal vše na světě. Já a matka už jsme se ani neodvážily jít k němu do světnice. Jednou, když už mu bylo velmi špatně, slyšely jsme jeho hlas. Ustrašeně jsme zdvihly záclonu na skle ve dveřích. Ležel na loži s nakloněnou hlavou a těžce oddychoval. Šla jsem k němu a tázala se, zdali si něčeho přeje. "Přines mi kříž!" řekl. Bála jsem se, že jej chce zase polámati, a řekla jsem matce: "Ne, toho bych nesnesla, kdyby s takovým rouháním v ústech zemřel." Ale matka mě uklidnila: "Jenom mu dej kříž, poláme-li jej, koupím ti nový." Přinesla jsem mu kříž, ale hned jsem zase odešla do vedlejší světnice. Okénkem ve dveřích jsme pozorovaly, co s křížem udělá - a hle, on líbal nohy Ukřižovaného a při tom hořce plakal. To mi dodalo odvahy, že jsem se vrátila k němu a tázala se ho, zdali si přeje kněze. "Bože", odvětil, "ani nejsem hoden, aby kněz přišel ke mně. Bože, buď milostiv mně hříšnému!" ještě jednou políbil kříž a umřel." - "Ženo", odvětil P. Abel, "buďte klidná a za muže se modlete. Váš muž je zachráněn jako kající lotr, jemuž Spasitel ještě v posledním okamžiku dal milost dokonalé lítosti."

Chlapeček pod ledem.

P. Abel vypravuje ze svého života, že jako sedmiletý chlapeček si hrál na ledě. Najednou se led probořil a hoch tonul. V okamžiku, než pozbyl vědomí, ještě vzbudil dokonalou lítost. "Díky mé matičce, že nás naučila této modlitbě a každý večer se ji s námi modlívala", říkával později jako kazatel.

Rozjímání povzbuzující k lítosti.

1. Vzpomeň si na Boha všudypřítomného. - Ó Bože, jak velikou lásku máš ke mně! Sám jsi řekl: "Věčnou láskou miloval jsem tebe." Jer. 33, 3. Tedy před miliony let, kdy ještě nebylo světa, kdy ještě nikdo na mne nepamatoval, ty, ó Bože, jsi mě již miloval! - A potom jsi mě stvořil - dal jsi mi tělo. Jsi můj Pán. Oko - jaké to vedlo tvé všemohoucnosti a moudrosti! - Kdybych byl této noci oslepl - nemohl bych si stěžovati. Kolik slepých je na světě! Já vidím, mám zdravé oči! Jak jsem měl děkovati Bohu - co však jsem udělal? Používal jsem tohoto daru Božího, abych dárce, Boha, urážel. Hřešil jsem očima... Co jsem četl? Viděl? Hřešil jsem pohledy závistivými... nečistými..., pyšnými..., hněvivými... Ó Bože, jaká to nevďěčnost! Lituji!... Ucho - slyším zvony, hudbu a zpěv, hlas svých milých! Jak smutný je život hluchého! - Náš hudební skladatel Smetana až zešílel z toho, že nic neslyšel. A já slyším. - Avšak k

čemu jsem užíval tohoto daru Božího? Mé uši byly branou, kterou přicházel hřích do duše... Jaká to nevděčnost! Bože, lituji! Ruka - noha. Jak ubohý je člověk, který neštěstím přišel o ruku neb o nohu! Mně dal Bůh zdravé údy! - Avšak nebylo by bývalo lépe pro mne, kdybych se byl narodil jako mrzák? Nebyl bych vyhledával příležitosti ke hříchu. - Bože, jaká to nevděčnost! - Lituji... Rozum jsi mi dal, ó Bože, a tím jsi mě učinil podobným sobě, dal jsi mi schopnost poznávat sebe i tebe a vše, co je kolem mne. - Já však jsem rozumu používal, abych Tě, Bože, urážel a hřešil!

Mezi tisíci jsi mě vyvolil a ve křtu sv. mě přijal za dítě. Čím jsem zasloužil takové milosti? Jak jsem se ti však odměnil za tu lásku? Kolik hříchů jsem napáchal od okamžiku, kdy se probudil můj rozum? Den co den... - rok co rok...

Ó Bože, proč jsi mě nepotrestal hned, když jsem se dopustil prvního hříchu? Proč se neotevřela země, aby mě pohltila, proč blesk do mne neudeřil, proč anděl strážce mě neusmrtil mečem tvé božské spravedlnosti? Proč? Ó Bože, tvá láska je nepochopitelná! Neusmrtil jsi mne, nýbrž poručil andělu strážci, aby mě opatroval až do dnešního dne, rozkázal slunci, aby svítilo, a zemi, aby vydávala plody a potravu dávala mně, nevděčnému tvorů tvému. Ó Bože, jak lituji...

2. Představ si živě Pána Ježíše na kříži, Máří Magdalenu pod křížem. Kdo tu trpí? Syn Boží, Pán nebes i země, který se stal člověkem, aby nás smířil s Bohem. - Trpí náš bratr, ve všem nám podobný, kromě hříchu. - trpí náš bratr nevinný. -

Co trpí? Na těle. Již před tím se krví potil..., byl bičován..., trním korunován..., nesl přetěžký kříž..., strhli mu roucho z těla..., hřeby přibíjeli na kříž... A teď tam visí v největším vedru, celé tři hodiny..., žízní...

Co trpí duševně? Smutná je duše má až k smrti... Otče, odejmi tento kalich ode mne... Jeho citlivé srdce vidí všechny hříchy a urážky Boží, za které musí teď trpět. - Co trpí jeho duše, když je na posměch korunován trním, když před ním klekají a volají: "Zdráv buď králi?"... Co trpí, když se potkává s matkou a vidí ji trpět..., vidí, jak ona ho doprovází na bolestné cestě... Co trpí na kříži, když volá z hlubokosti svého srdce: "Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?" Nežádá odpovědi na tuto otázku, jenom mi chce ukázat: Protože tys opustil Otce, musel Otec opustit mne, abych tak dostiučinil za tvé hříchy.

Pane Ježíši, proč trpíš tak veliké bolesti? - A Ježíš odpovídá: "Z lásky k tobě, abys ty nezůstal v hříchu, aby ses ty odvrátil od hříchu a navrátil k Otci, proto chci trpět. A kdyby na celém světě byla jen jediná duše, a to duše tvá, byl bych ochoten za tuto jedinou duši všechno ještě jednou trpět."

Pane Ježíši, tak velikou lásku máš k mé ubohé duši a já - já jsem tě tak málo miloval. Opustil jsem tě, věčná Lásko, a miloval jsem radosti pomíjející, ach, jak toho lituji! Odpusť mi a přijmi mě, jako jsi přijal milostivě Maří Magdalénu. Ode dneška chci tě milovati jako ona nade všechno, více než všechno na tomto světě, více než sám sebe. Pane Ježíši, rozohni mé srdce láskou k tobě!

III. PŘEDSEVZETÍ

"Nemohu vzbudit lítost", nařiká někdo. Tomu odpovídám: "Chceš vzbuditi lítost?" - "Ano." - "Máš v úmyslu opět se dopouštět těchto hříchů?" - "Nemám!" - "Tedy máš

dobrou lítost, neboť lítost poznáme podle předsevzetí." Lítost bez předsevzetí nazývá sv. Jan Zlatoústý

hotovou komedií.

Bez předsevzetí není odpuštění, protože bez předsevzetí není lítosti. Bez předsevzetí je zpověď neplatná.

Jaká je to zpověď, když opilec se zpovídá ze svého hříchu, ale nemá v úmyslu varovati špatné společnosti? Jaká je to zpověď, když někdo žije v nepřátelství, a nechce se smířiti? Jaká je to zpověď, když lichvář nechce se vzdát svého hříšného obchodu? Jaká je to zpověď, když manželé zneužívající manželství nemají v úmyslu napravit svůj život? Když lidé žijící v hříšném poměru, nechtějí se vzdáti blízké příležitosti ke hříchu? Povím vám, jaká je to zpověď:

Svatokrádežná.

A takovým lidem se nedostane odpuštění, naopak ještě rozmnožují své hříchy. "Pijí hřích jako vodu", praví o nich Duch svatý.

Takoví lidé jdou do cizí farnosti ke zpovědi, kde nejsou známi, neboť vlastní kněz by jim nedal rozhřešení. Bláhoví, kněze mohou oklamati, ale Boha nikdy a nikdy neoklamou!

1. Bez předsevzetí není odpuštění. Avšak není každé předsevzetí dobré. Předsevzetí musí býti

pevné

P. Jeningen, misionář, řekl kdysi: "Kdybych před sebou viděl na jedné straně peklo zavržených a na druhé jediný smrtelný hřích, bez váhání bych se raději vrhl do pekla, kdybych tím zabránil u sebe, neb u jiných těžké urážce Boží." Jeho heslem bylo:

Raději peklo než smrtelný hřích!

Avšak Bůh nás nestaví před rozhodnutí "peklo neb hřích", nýbrž na jedné straně Hřích a peklo, na druhé Bůh a věčná radost. "Hle, kladu před tebe život nebo smrt. Vyvol si život", praví Bůh na hoře Sinaj.

2. Předsevzetí musí býti

určité.

Nestačí jen všeobecně říci: Již nebudu hřešiti. Kdo činí jen všeobecná předsevzetí, podobá se lovcí, který chce jednou ranou zastřeliti celé hejno ptáků - a nezastřelí nic.

Proto vyhledejme z hříchů hlavní chybu. Uvažujme, co jest příčinou většiny našich hříchů (obyčejně to bývá jeden z hlavních hříchů), kterými nejčastěji Boha urážíme, zpytujeme, kterou chybu nám rodiče, přátelé nebo nepřátelé vytýkají nejčastěji, která ctnost se nám zdá nejtěžší. Nalezli jsme takto svou hlavní chybu. Uvažujme, kterými prostředky ji můžeme přemoci. Nevíme-li si rady, zeptejme se zpovědníka: "Prosím, důstojný pane, toto je moje hlavní chyba. Jak mám proti ní bojovati?"

3. Musím se polepšiti

hned.

Nesmíme to dělati jako Augustin před svým obrácením. Řekl Bohu: "Zítřa, ano, zítřa se obrátím. Ó Bože, vysvobod' mne z hříchu, ale dnes ještě ne!" Taková polovičatost je nepřítelem pravého obrácení. Kdo s nepřítelem začíná vyjednávat a smlouvat, už je poražen. Nesmíme ani připustiti myšlenku, že bychom mohli ještě hřešiti.

V životopise sv. Ambrože se vypravuje o mladém muži, který dlouho žil v hříšném poměru s jednou ženštinou. Napomenutí knězovo bylo nadarmo, byl otrokem své žádostivosti. - Stalo se však, že musel odejeti do ciziny, a tam se dotkla milost Boží jeho srdce, že upřímně litoval svých hříchů a slíbil napravit život. - Vrátil se domů, avšak tam ho očekávalo nebezpečství. Ještě žila žena, pro kterou kdysi opustil Boha. A když slyšela, že se vrací, spěchala mu vstříc, aby ho pozdravila. On však na ni ani nepohlédl. Plna údivu zvolala: "Co to? Neznáš mne již? Vždyť jsem ti přec dobře známá?" "Ano", odvětil, "tys táž, avšak já již nejsem týž!"

"Já již nejsem týž", tak i my zvolme. To slovo nám pomůže přemoci překážky, které se stavějí v cestu našemu polepšení.

4. Je-li mé předsevzetí opravdové, musím

se varovati blízké příležitosti k hříchu,

tj. všeho, co mě obyčejně svádí ke hříchu, jako společnost, kniha, divadlo, hostinec apod. Kdo se nechce varovati příležitosti, tomu nepomůže ani lítost, ani zpověď, ani rozhřešení. "Chci se varovati hříchu, ale ne příležitosti k hříchu", to je tak moudré, jako kdybych řekl: "Chci skočit do ohně, ale nechci se popálit."

Nebezpečnější nežli zlý duch.

Slavný kazatel Abraham a Santa Clara řekl: "Co tisíc ďáblů nedokáže, to dovede jediná zlá příležitost. Proto se musíme příležitosti více varovati nežli ďábla. Ďábla můžeme zahnati znamením svatého kříže, svěcenou vodou, ale příležitost nikoliv, neboť ona je nad ďábla: omámí nejmoudřejšího, zeslabí nejsilnějšího, poskvrní nejčistšího, oklame nejopatrnějšího, svede nejsvětějšího, krátce řečeno, co nedokáže ďábel, to udělá příležitost."

5. Musíme užívat

prostředků k polepšení!

Chce-li se nemocný uzdravit, nestačí, když si mnohokrát povzdechne: "Kéž bych byl zdrav!" Musí užívat léků.

Jak moudré jsou dítky tohoto světa, když jde o jejich světské zájmy! Onemocní-li někdo, přemýšlí ve dne v noci, co dělati, aby zase nabyl zdraví. Jde k lékaři a táže se o radu, vyhledává jiné, zkouší léky i nejprotivnější, jede do lázní a k moři, zachovává dietu, postí se - a to všechno, aby svůj tělesný život o nějaký rok prodloužil. - A co my děláme, abychom získali život věčný?

Co dělá obchodník, aby měl zisk co největší? Celé noci přemýšlí a počítá. Užívá nejrozumnějších prostředků, aby přivábil kupující. Podniká cesty a nebojí se často ani nebezpečí života, jen aby získal více majetku.

Co učiníme my, abychom získali, co je nejdražší na světě: spásu své nesmrtelné duše? "Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, na duši však škodu utrpěl?" Mk 8, 36.

1. Užívejme zvláštních prostředků, jež nám poradil zpovědník, nebo které jsme sami poznali jako účinné a vhodné. I když to bolí, jenom se nebáti. Věčná spása naší duše

stojí za to. Lépe je nyní očistit duši sebeumrtvováním jako zlato ohněm, než aby jednou hořela v plamenech věčného pekla. Jsi-li pyšný, ulož si za pokání nemluvit o sobě a snášet posměch. Cítíš-li náklonnost k lakomství, umiň si, že budeš v určité dny dávat tolik a tolik almužny. Cítíš-li pokušení v smyslnosti, zapři se v dovolených věcech, abys nabyl síly k sebezapírání ve věcech zapovězených. Opíjíš-li se někdy, ulož si na určitou dobu úplnou zdrženlivost. Jsi-li citlivý a náchylný k hněvivosti, ulož si, že budeš v pokušení mlčet a potichu se modlit: "Ježíši, tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce svého!"

Mladé děvče navyklo si lháti. Když slyšelo v kázání, jak ošklivý jest tento hřích, umínilo si, že stůj co stůj tomu odvykne, že po každé když selže, za pokání na druhý den vynechá přesnídávku. První den nebyl ještě u konce a již zase selhala. Polekala se nemálo. S úzkostí myslela na příští dopoledne. Když přišla hodina přesnídávky, cítila zvlášť veliký hlad, ale zůstala pevná a uchlácholila svůj žaludek tím, že s úsměvem mu řekla: "Buď potichu, po druhé už se to nestane!" a dostála slovu.

Jiný příklad: Jeden dělník při každé příležitosti hrozně klel. Když mu to kněz vytýkal, slíbil svatosvatě, že již toho zanechá, a kdyby se ještě zapomněl, že ihned přinese tři koruny pro chudé.

Neuplynulo ještě půl hodiny, a milý dělník už stál u fary a s povzdechem odevzdával tři koruny pro chudé. - Co se stalo? Když muž přišel domů, viděl slepice v zahradě a v zlosti zaklel. Sotvaže vypustil rouhavá slova z úst, vzpomněl si, co slíbil, a ačkoliv ho to stálo mnoho sebezáporu, vykonal své pokání. Tím byl vyléčen. - Blaze těm, kdo tak horlivě bojují proti svým zlým návykům!

2. Účinným prostředkem proti každému hříchu je modlitba. "Beze mne nemůžete nic činiti," praví Kristus, a "proste a bude vám dáno". Modlitbou se stává Bůh naším pomocníkem, a Bůh je silnější než celé peklo. Modleme se pokorně a s důvěrou! "Vždyť od Boha obdržíme tím více, čím větší je naše důvěra." (Sv. Terezie Ježíškova). Čím větší pokušení, tím více se modli! Nemůžeš-li se modlit delší modlitbu, zvolj aspoň krátkou střelnou modlitbu k nebi: "Můj Ježíši milosrdenství!" "Pane, zachraň mne, hynu!" "Nejsladší srdce Mariino, buď mou spásou!" apod. A věz, spíše zahyne nebe a země, než by Bůh opustil toho, kdo se k němu modlí, neboť "nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou!"

3. Pamatuj na všudypřítomnost Boží! - Rozjímej často o posledních věcech! - Zpytuj denně svědomí! - Čti denně něco dobrého. - Užívej často sv. svátostí, pokání a Svátosti oltářní!

Dodávej si mysl: dokáži to!

"Dokázali to jiní, dokázali to jiné, proč pak ne ty, Augustine?"

Tak zvolal po hříšném životě Augustin - a stal se z něho jeden z největších světců.

Uvažuj: Svátí žili na zemi jako ty, museli bojovat a trpět jako ty. Někteří z nich měli mnohem větší pokušení než ty - a zůstali pevní.

I ty můžeš, neboť ruka Páně ti pomáhá a neopustí tě. "Bůh jest věrný, jenž nedopustí vás pokoušeti nad to, co můžete snést" 1 Kor. 10, 13, k své útěše píše sv. Pavel, jenž to zakusil sám na sobě! Třikrát prosí Pána, aby odňal od něho pokušení, dostal však odpověď: "Milost má ti postačí." 2. Kor. 12,9.

Veliké věci vykonáš, jestliže chceš. Zmužilému patří svět, praví přísloví. To je málo, zmužilému patří nebe. Nebe je stvořeno i pro tebe.

Proto řekni rozhodně: Chci!

Klíčem k nebi je tvá vlastní vůle.

A řekni třetí slovo: Musím! Střední cesty není. Stojíš před rozhodnutím: pokání nebo oheň, slzy nebo plameny, život nebo smrt, požehnání nebo zatracení. Je to volba těžká? Musím, protože je svrchovaný čas. Přítomnost jest ještě má. Tot' jisté, ale velice nejisté, zdali nenastane pro mne noc, v které nikdo pracovat nemůže? - Ó Ježíši, Spasiteli můj, milosrdenství!

IV. Nestyd' se vyznati se z hříchů!

Milý čtenáři! Chci tvé dobro. A když uvažuji, že tím, co píš, mohu některému hříšníku zjednatí životní štěstí, chvěji se skoro radostí, ale též obavou, zdali se mi to podaří.

Neznám tě, kdo jsi - ale to vím, že jsou duše nešťastné, které se daly svést nepravým studem k tomu, že se zpovídaly svatokrádežně.

Víš, milý křesťane, že dobrá zpověď musí býti úplná a upřímná, že se musíme vyznati aspoň ze všech hříchů smrtelných. Udati musíme také jejich počet a okolnosti, které hříchy mění, tj. z všedního hříchu dělají hřích smrtelný. Na příklad malá lež je hřích všední. Když však vím, že jí těžce poškodím bližního, je to hřích těžký.

Kdo bez vlastní viny zapomněl ve zpovědi hřích, byť i těžký, může klidně jíti k sv. přijímání, i když si po zpovědi na tento hřích vzpomněl. Zapomenuté hříchy jsou odpuštěny. Třeba však v příští svaté zpovědi z nich se dodatečně vyznati.

Nemluvím tu k duším úzkostlivým, které po každé sv. zpovědi jsou nepokojné, a které by stále chtěly opakovati dřívější zpovědi. Kdo má dobrou vůli zpovídati se dobře, tomu jsou hříchy odpuštěny. Bůh není ukrutný tyran, který by nás chtěl trápiti - stokrát raději chce nám odpustiti hříchy. Bůh náš je Bohem pokoje.

Mluvím o hrozném hříchu, kterého se člověk dopouští, když svou vinou zamlčí smrtelný hřích, nebo úmyslně vynechá počet nebo důležité okolnosti.

Kdo to činí, páše hrozný hřích, svatokrádež. Nelze člověku, nýbrž Bohu, nejvyššímu a pravdivému. "Ananiáši, proč pokoušel ďábel srdce tvé, abys lhal Duchu svatému? Neselhal jsi lidem, nýbrž Bohu!" Sk 5, 3-4

Peklo na zemi

má takový ubohý hříšník. Svědomí mu dělá výčitky. ve dne v noci stojí mu jeho hřích před očima. V svém nepokoji si umínuje, že se upřímně ze všeho vyzná, avšak čím více se blíží den zpovědi, tím více mu zlý duch namlouvá, že to přece nebyl smrtelný hřích, co by kněz řekl, kdyby se z toho zpovídal apod. Jde ke zpovědi a - zase mlčí. Je celý nešťastný, až zoufalý, jeho mravní síla slábne víc a více. - A přece, blaze hříšníku, dokud mu svědomí činí výčitky! Díky Bohu! U něho není ještě ztracena naděje, že se napraví. Ubohý, přebohý však je hříšník, jehož svědomí je hříchy tak otupeno, že už ho neznepokojuje! Takového člověka jenom zázrak milosti Boží může zachrániti před věčným zatracením.

Sv. poustevník Arsenius

viděl jednou, když se modlil, v duchu člověka, jak se namáhá zvednouti těžké břímě. Avšak nadarmo, břímě bylo příliš těžké. Co udělal tento člověk? Přiložil ještě několik kusů dřeva a znovu se pokusil je zvednouti. Světec poznal, že to jest obraz hříšníka neplatně se zpovídajícího. Těžké je mu břímě hříchu, avšak místo aby si ulehčil, svatokrádeží je činí ještě těžším.

Neodkládej!

Zlý duch ti namlouvá: "Ještě máš čas, až budeš umírat, všechno řekneš." Ubohý hříšníku! Víš, bude-li ti vůbec možno se vyzpovídati? Smrt přichází "jako zloděj v noci". Avšak i kdybys neumřel náhle, budeš schopen se zpovídati, když budeš umírat? Hle, když tě někdy bolí hlava nebo zuby, už nebýváš schopen modliti se Otčenáš. Nebude ti hůře, až budeš umírat?

Proto neodkládej, a co chceš učiniti, učin hned! Nebo chceš být zahanben

při posledním soudu?

"Přijde den Páně a jest blízko" Joel 2, 1, "onen den, den hněvu, den úzkosti a strachu." Sof. 1, 15, kdy "slunce se zatmí a měsíc nedá světla svého a hvězdy budou padati z nebe a moci nebeské budou se pohybovati. A ukáže se znamení Syna člověka na nebi - a uvidí Syna člověka přicházeti v oblacích nebeských s mocí a slávou velikou. A pošle anděly své s mohutným hlasem trouby." Mt 24, 29-30. Vstaň, nešťastný hříšníku, který jsi zamlčel hříchy ve zpovědi! Hle, nebe a země jsou shromážděny, přede všemi lidmi a anděly stojíš zahanben. Otec a matka, bratr a sestra, přátelé a nepřátelé, i kněz, kterého jsi obelhal, všichni vidí tvou hanbu.

"Národy uvidí tvou hanbu a tvé vytí naplní zemi." Jer. 46, 12.

Umřítí bys chtěl hanbou! Nadarmo. "Hory, padněte na nás, pahrbkové, přikryjte nás!" Os. 10, 8. Marně prosíš. "Hříšníci budou pokryti hanbou." Job. 6, 20. Ano, "budou oděni hanbou jako oděvem." Ž. 108, 29. Hříšníku, dnes ještě můžeš voliti: buďto se upřímně vyzpovídati knězi, který je zavázán k věčnému mlčení, neb zahanben býti před celým světem.

"Stydím se!"

Vím, jak těžké ti to připadá. A to je znamení, že máš jemnocitnou duši. Jiný, kdo není tak jemný jako ty, nic si z toho nedělá, a tobě je to tak těžké. I jiní měli tento hrozný pocit hanby. Sv. Alois čtyřikrát omdlel, když měl jíti ke sv. zpovědi. Ale přemohl strach. Čím větší obtíže ti to dělá, tím větší zásluhu z toho máš, tím větší užitek má tvá duše a tím větší radost cítí tvé srdce.

Co si kněz pomyslí?

K sv. Františku Saleskému přišla jednou vznešená paní a zpovídala se - jak sama později vyprávěla - z hříchů nejhanebnějších. Po zpovědi se tázala světce: "Důstojný pane, co si teď o mně myslíte?" "Že jste svatá," odvětil biskup. "Ale to byste musel jednat proti svému svědomí, když víte, jak jsem žila." "Nikoliv, neboť jste čistá a svatá." "Ale jak smýšlíte o mé minulosti?" "Nijak, jak bych mohl smýšleti o něčem, co Bůh sám zničil a shladil? Budu se srdečně radovati s anděly, kteří jásají nad vaším obrácením." "Ale vy jste plakal, když jsem se zpovídala ze svých hanebností!" "Plakal jsem radostí nad vaším vzkříšením z hrobu hříchu."

Hle příteli, totéž si pomyslí kněz, když ty se vyzpovídáš ze svých hříchů.

Pravý a nepravý stud.

Jeden ze žáků Sokratových vstoupil do domu, který se netěšil nejlepší pověsti. Když právě chtěl dům opustit, uviděl Sokrata, jdoucího mimo. Styděl se před ním a skryl se u vchodu. Avšak Sokrates ho viděl a zavolal naň: "Vyjdi, synu můj! Vyjít z tohoto domu není hanba, hanbou je do něho vcházeti."

Hanbou jest hřích spáchat. Z něho se vyznati není hanba.

Generální zpověď.

Kdo se neplatně zpovídal, musí všechny neplatné zpovědi opakovati, jelikož svatokrádežnou zpovědí se neodpouští ani jeden hřích. Taková zpověď se jmenuje generální zpověď. Radí se generální zpověď při vážných krocích v životě, např. když někdo vstupuje do stavu manželského, řeholního apod. Nejlepší přípravou na generální zpověď jsou exercicie.

V. Dostiučinění.

Vyznal ses z hříchů. Kněz ti dal poučení, uložil ti pokání a teď přišel svatý okamžik, kdy pozdvihuje ruku a praví: "Já tě rozhřešuji z hříchů ve jménu Otce i Syna i Ducha sv." Duše tvá jásá a raduje se.

Teď je vzácný čas. Co máš činiti? Co bys udělal, kdyby tě přítel zachránil od jisté smrti? Co dělá těžce nemocný, když přičiněním lékařovým zase nabyl zdraví? Co dělal mládenec z Naimu, když ho Spasitel vzkřísil z mrtvých? Co dělala dcera Jairova? Co Lazar? Děkovali.

Hle, jsi osvobozen. "Duše naše jako ptáče vyvázla z osidla ptáčnickova. Ano, osidlo je zpřetrháno a my jsme na svobodě!" Ž 123. Tak dobrá zpověď roztrhla osidla zlého ducha, jsi svoboděn. Bůh vzkřísil tvou duši, která byla pro Boha mrtva, k novému, nadpřirozenému životu.

Teď v klidu ještě jednou uvažuj, co ti kněz řekl. "Pane, co chceš, abych učinil?" tázal se Šavel před Damaškem. A Pán mu řekl: "Jdi do města. Kněz Ananiáš ti poví, co máš činiti."

Teď se asi domníváš: "Chvála Pánu Bohu! těžká věc je odbyta. Všecko jest hotovo."

Mýlíš se, příteli. Není všecko hotovo, nýbrž stojíš teprve před počátkem.

Když v zahradě vytrháš plevel a obděláš půdu, jest již všecko hotovo? Když stavitel zboří starý dům, urovná stavební místo a vykope základy, jest již všecko hotovo?

Hle, ve zpovědi jsi vytrhal plevel v zahradě svého srdce, ve zpovědi jsi zbořil starý dům hříchu. Co ještě zbývá?

Čiň pokání!

Jistý umělec namaloval obraz, jak snímají Pána Ježíše z kříže. Na něm vyobrazil sebe sama, jak vytahuje Spasiteli hřeb z nohy. Tážali se ho, co tím míní. Odpověděl: "Již tolikrát jsem Kristu Pánu svými hříchy vrazil hřeby do rukou a nohou, jest na čase, abych mu též jednou vytáhl hřeb." To platí také nám: je na čase, abychom po tak mnohých hříších Pánu Ježíši též nějakou službu lásky prokázali a jeho trpící srdce trochu potěšili.

Vrat' cizí majetek!

Cizím majetkem jsi neuškodil tolik bližnímu jako sobě samému. Bližnímu jsi uškodil na majetku pomíjejícím, sobě však na duši nesmrtelné. A pokud je cizí majetek u tebe, nemůže ti býti úplně odpuštěno. Proto se tohoto břemene zbav, aby nepřekáželo milosti Boží. Alban Stolz praví ze své kněžské zkušenosti, že v hodině smrti žádný hřích tak člověka neznepokojuje jako cizí majetek a nečistota.

Útlé svědomí.

Sv. Paskal Baylon pásával jako chlapec stádo ovcí. Svědomitě dával pozor, aby ovečky mu svěřené neodbíhaly na cizí louku nebo pole. Jednou v noci však přece se tak stalo. Hned šel hoch k majiteli, dal škodu odhadnouti a slíbil, že ji nahradí, až dostane plat. Za nějaký čas skutečně přišel a chtěl škodu napravit. Avšak majitel ho ujistil, že tento kousek pole měl více úrody než ostatní role, a náhrady nepřijal. Přesto v čas žní nosíval pasáček s sebou srp a pomáhal žencům pilně při práci, aby napravil škodu, kterou tam ovce snad způsobili.

Trp!

Kněz navštívil nemocného, který dříve mnoho hřešil a teď jako za trest přemnoho trpěl. Když kněz přišel a chtěl ho těšiti, usmál se nemocný. Na otázku, proč se usmívá, odvětil: "Raduji se z toho, že tělo, které tolik hříchů napáchalo, nyní musí za to trpěti."

Pokání za podnapilost.

Karel XII., král švédský, rád se opíjel. V podnapilém stavu urazil svou matku hrubými slovy. Druhého dne upozornil ho věrný přítel na jeho chybu. Král vyslechl klidně přítele a řekl: "Při- neste mi láhev nejlepšího vína!" Potom šel k matce a prohlásil: "Milá matko, včera jsem Vás těžce urazil." Nalil do poháru vína, vypil je a udeřil pohárem o zem: "To byl poslední pohár. Do smrti již nebudu pít ani kapky vína!" A dostal slovu. Až do své smrti, tj. 18 let, nepil vína.

Smiř se!

Bůh se smířil s tebou. Ty jsi ho urazil a Bůh ve své nepochopitelné lásce první podal ti ruku k smíru. Jak Bůh odpustil tobě, tak i ty odpusť svému bližnímu. Neříkej: "On mě urazil, ať on přijde ke mně." Neboť ty jsi Boha urazil, Bůh přišel k tobě svou milostí.

Bud' apoštolem!

Úplně napravit nemůžeme, čím jsme bližnímu uškodili, hlavně na jeho duši. Řekli jsme nelaskavé slovo. Kde jsou ti lidé, kteří je slyšeli, kteří je dále šířili! Dali jsme špatný příklad. Kolik duší jsme tím nakazili morem hříchu! Opominuli jsme dobré, byli jsme nedbalí - kolik duší teď tím trpí! To teprve na věčnosti uvidíme a to bude v očistci naší největší bolesti. Jak to aspoň částečně můžeme napravit? "Zub za zub, oko za oko!" stálo v Starém zákoně. Řekněte si s malou obměnou: "Duši za duši!" Nakazili jsme duši, hleďme jinou získati k dobrému. Bud' me apoštoly!

Pán Ježíš praví: Chceš-li pokání činiti za své hříchy, pracuj slovem, příkladem, modlitbou a obětmi a spásе nesmrtelných duší! - Co odpovíš? **"Ano, Pane, chci!"**